

ΟΜΙΛΙΑ

ΜΕΤΑ ΤΟ ΚΑΤΑ

ΛΟΥΚΑΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ Γ. ΚΥΡΙΑΚΗΣ.

Ἡκούσατε τὸν θεάνθρωπον ποίαν ὀνομασίαν ἔδωκεν εἰς τὸν ἀρχισυνάγωγον, ὅστις ἄλλα μὲν ἐλεγεν, ἄλλα δὲ ἐννόει, ἄλλα ἡσαν τὰ λόγια, καὶ ἄλλος ὁ σκοτὸς τῶν λόγων αὐτοῦ; Υποκριτὴν ὠνόμασεν αὐτὸν ὁ θεάνθρωπος ὑποκριτά, εἴπε πρὸς αὐτόν, ἐπειτα ἔξηλεγξε καὶ κατεθέάτρισε τὴν τούτου ὑπόκρισιν. Τῆς ὑποκρίσεως τὸ ἀμάρτημα, τὸ δποῖον ἄλλοι μὲν ὀνομάζουσιν ἐπιτηδειότητα φυσικήν, ἄλλοι δὲ τέχνην ὀφέλιμον, καὶ ἄλλοι ἀναγκαίαν οἰκονομίαν, ἐστὶν ἀμάρτημα μέγα, καὶ πολλῶν καὶ ποικίλων καὶ μεγάλων ἀμαρτιῶν πρόξενος. Η ὑπόκρισις ρίζαν μὲν ἔχει τὴν πονηρίαν, καρποὺς δὲ τὸ ψεῦδος, τὴν ἀπάτην, τὴν δολιότητα, τὴν αἰσχροκέρδειαν, τὴν ἀτιμίαν τοῦ πλησίον καὶ τὴν βλάβην. Υμεῖς ἵσως, ταῦτα ἀκούοντες, νομίζετε, διτε εἰσ καινά, καὶ πάραδοξα, καὶ φευδεπίπλαστα. Ινα οὖν πληροφορηθῆτε, ὅτι ταῦτα μίσι παλαιὰ καὶ συνήθη, καὶ ἀληθινά, ἀρίγω τὰς θείας γράφεις.

Ο θεός, ὅστις διὰ τὴν φιλανθρωπίαν αὐτοῦ θέλει τὰ ἥθη τῶν ἀνθρώπων τίμια, τὸν νοῦν αὐτῶν καθαρόν, καὶ τὴν ψυχὴν αγίαν, προστάττει λέγων, « Εστω δὲ ὁ

λόγιος ὃμῶν ναί, ναί, οὔ, οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστιν ». Ἀνθρωπε, λέγει, τὸ ναὶ συλλογίζεται ὁ νοῦς σου; τὸ ναὶ λεγέτω καὶ τὸ στόμα σου· τὸ οὐ συλλογίζεται ὁ νοῦς σου; τὸ οὐ λέγετω καὶ τὸ στόμα σου· τὸ δὲ περισσὸν τοῦ ναὶ καὶ τοῦ οὐ, ἦγαν αἱ ἀμφιλογίαι, καὶ τὰ διφορούμενα λγια, καὶ ἡ ἐπιτετηδευμένη σκοτεινὴ ἀπόκρισις, ἐκ τοῦ πονηροῦ εἰσιν. Ἐὰν ἄλλο στοχάζεσαι, καὶ ἄλλο λέγης, ἐὰν ὁ λγος σου λέγῃ ναί, καὶ τὸ ἔργον σου οὗ ἡ τὰ πράγματα λέγωσι ναί, καὶ ὁ λόγος σου οὐ, ταῦτα εἰσι γεννήματα τῆς πάθηρίας, εἰσὶν ἐφευρέματα τοῦ διαβόλου· αὗτά εἰσιν ἡ ὑπόκρισις, ὡς βεβαιοῦ ὁ θεηγόρος Ἰάκωβος, ἐπαναλαμβάνων τὰ αὐτὰ λόγια, καὶ λέγων, « Ἡτω δὲ ὅμῶν τὰ ναί, Ιακωβ. 12. ναί, καὶ τὸ οὐ, οὔ, ἵνα μὴ εἰς ὑπόκρισιν πέσητε ». Οταν ἄλλο συλλογίζεσαι καὶ ἄλλο λέγης, ἄλλο μελετᾶς καὶ ἄλλο ὑπόσχεσαι, ἄλλο λέγης καὶ ἄλλο πράττης, τότε πίπτεις εἰς τὸ ἀμάρτημα τῆς ὑποκρίσεως, ἦγουν γίνεσαι φεύστης, καὶ ἀπατεών, καὶ ἐπιβλαβής, καὶ δόλιος. Ἐὰν στρέψης τὰ ὅμιλα εἰς τοῦ ὑποκριτοῦ τὰ ἔργα, βλέπεις αὐτὸν ποιοῦγτα

ελεημοσύνην, προσευχόμενον, γηστεύοντα,
 Ματ. 6. ελέγχοντα καὶ τὰ κάρφη, ἦγουν καὶ τὰ
 2. αὐτ. 23, μικρότατα τῶν ἄλλων σφάλματα, ζηλοῦν-
 14. αὐτ. 6, τα ὑπὲρ τοῦ νόμου, διδάσκοντα ἀρετὴν
 16. αὐτ. 7, καὶ ἀγιωσύνην· βλέπεις, λέγω, καὶ ὁμιλίαν,
 5. Λουκ. 13, καὶ σχῆμα καὶ βάδισμα τοῦ ὑποκριτοῦ,
 14. Ματ. 23. καὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐνδεδυμένα τὸ
 2. μόρφωμα τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἀγιότητος.
 "Οθεν, νομίζων, ὅτι αὐτὸς ποιεῖ ταῦτα εἰς
 δόξαν θεοῦ καὶ σωτηρίαν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ,
 εὐλαβεῖσαι αὐτὸν ὡς ἐνάρετον καὶ ἄγιον
 ἀνθρωπον· ἀλλ' ἐὰν ἔκειτά σης ἀκριβῶς τὰ
 περιστατικὰ τὰ συνοδεύοντα τὰς πράξεις
 αὐτοῦ, βλέπεις φανερά, ὅτι αὐτός, ταῦτα
 ποιῶν, οὐδένα ἄλλον σκοπὸν ἔχει εἰμὴ ἵνα
 φανῆ ἄγιος ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, καὶ
 δοξασθῇ ὑπ' αὐτῶν. Διὸ περὶ τῶν ὑποκρι-
 αὐτ. 20. τῶν εἶπεν ὁ Κύριος, « Πάντα τὰ ἔργα αὐ-
 5. » τῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀν-
 » θρώποις ». Ἐὰν δὲ τοῦτο μόνον, ἦγουν
 ἡ φιλοδοξία μόνη, ἦν ὁ σκοπὸς τοῦ ὑπο-
 κριτοῦ, ἔβλαπτε μόνον ἑαυτόν· αὐτὸς δῆμος
 ἔχει καὶ ἄλλον σκοπὸν κύριον καὶ κα-
 θ' αὐτό, τὴν φιλοκέρδειαν.

Διὰ τῶν τοιούτων δολερῶν καὶ ἀπατη-
 λῶν τῆς ὑποκρίσεως τρόπων ἀπατῶν ὁ ὑ-
 ποκριτὴς τοὺς ἀνθρώπους, κερδαίνει τὴν
 ὑπόληψιν τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἀγιότητος.
 ὅθεν γίνεται κύριος τῆς καρδίας αὐτῶν.
 Τότε δὲ ὁ λόγος αὐτοῦ ἔχει ἴσχυν καὶ κρά-
 τος· τότε τρέχει ὁ κόσμος ὅπισω αὐτοῦ·
 τότε προσπορίζεται οὐ μόνον τῷν καὶ
 εὐλάβειαν καὶ προσκύνησιν, ἀλλὰ καὶ
 χρήματα καὶ κτήματα καὶ πάντα δσα
 ἐπιθυμεῖ. Βλέπομεν ταῦτα πάλαι μὲν τελε-
 φθέντα ὑπὸ τῶν διδασκάλων τῆς ἀγορίας

καὶ τῆς αἱρέσεως καὶ τῆς ἀσεβείας· αὐτοὶ,
 διὸ τοῦ ὑποκριτικοῦ ψεύδους μιμηθέντες καὶ
 σχηματισθέντες κατὰ τὰ ἀληθινὰ καὶ ἄγια
 πράγματα, ἐκήρυξαν ἐκυπετούς προφήτας
 καὶ ὑπὸ θεοῦ ἀπεσταλμένους, ὑπεκρίθησαν,
 ὅτι λαλοῦσι μετὰ τῶν ἀγγέλων, ἐπλασαν
 ὀπτασίας καὶ θαύματα, κατεπικεύσαν γό-
 μους, τάχα ὑπὸ θεοῦ δοθέντας εἰς αὐτούς·
 διό, πλανήσαντες ἔθνη ἀγαλφάρητα καὶ
 λαοὺς βαρβάρους, καὶ ὑποτάξαντες διάφορα
 γένη, κατεκυρίευσαν αὐτῶν, καὶ ἀρχηγοὶ
 γεγονότες πλήθησαν ἀνθρώπων, ἀπέλασσον
 πάντων τῶν τῆς γῆς ἀγαθῶν. — Νοεῖτε βέ-
 βαια οἱ ἀκούοντες ποῦ ἀφορᾷ ὁ λόγος. — Νῦν
 δὲ βλέπομεν τὰ τοιαῦτα ἐν μέρει ἐνεργούμενα
 ὑπὸ τινῶν ὑποκριτῶν, οἵτινες, πλανῶντες
 διὰ τῆς ὑποκρίσεως τοὺς ἀπλουστέρους,
 καταγυμνοῦσι τὰς οἰκίας αὐτῶν. Ἀκούομεν
 δὲ τὰ αὐτὰ κηρυττόμενα κατὰ τῶν ὑπο-
 κριτῶν ὑπὸ τοῦ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ,
 ὅστις, ταλανίζων αὐτούς, εἶπεν, « Οὐαὶ ^{Ματ. 23,}
 14. ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταῖ,
 » ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν,
 » καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι διὰ
 τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα.

Πρὸς τούτοις βλέπομεν, ὅτι τὸ θεομίση-
 τον πρᾶγμα καὶ ὄνομα τῆς ὑποκρίσεως
 μετέβαλεν ἡ πονηρία τῶν ἀνθρώπων εἰς
 πρᾶγμα περισπώδαστον καὶ ὄνομα εὐφη-
 μον. Τίς τὴν σήμερον ἥμέραν οὐκ ἐπιθυμεῖ
 καὶ σπουδάζει τὴν πολιτικήν; σχεδὸν οὐ-
 δεῖς. Τίς οὐ θέλει, ἵνα λογίζωνται καὶ ὄνο-
 μάζωσιν αὐτὸν πολιτικὸν ἀνθρώπον; σχεδὸν
 οὐδεῖς· τὴν πολιτικὴν σχεδὸν πάντες λογί-
 ζονται τέχνῃ ἀναγκαίαν καὶ ἐπιστημήν
 ὡφελιμωτάτην· ὅθεν αὐτὴ κάθηται εἰς τὰς

βασιλικὰς αὐλάς, πολιτεύεται εἰς τὰ κρι-
τήρια, περιπατεῖ εἰς τὴν ἀγοράν, εἰσέρχε-
ται, φεῦ!, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἐκκλησίαν·
αὐτὴ ἐπικινέται, καὶ θαυμάζεται, καὶ νο-
μίζεται ὡς μεγάλη προκοπή, καὶ μεγάλων
ἔργων κατοφθώτρια. Καὶ ὅμως ἡ μὲν ση-
μερινὴ πολιτικὴ οὐδὲν ἔτερόν ἐστιν εἰμὴ
ὑπόκρισις, ὁ δὲ πολιτικὸς οὐδὲν ἄλλο εἰμὴ
ὑποκριτής· καὶ τὰ μὲν πράγματα εἰσὶ τὰ
αὐτά, τὰ δὲ ὄγόματα ἄλλα· διότι τί ἄλλο
ἐστὶν ὁ λεγόμενος πολιτικὸς εἰμὴ ἐκεῖνος,
ὅτις ἄλλο ἔχει εἰς τὸ στόμα καὶ ἄλλο εἰς
τὴν καρδίαν;

*Ερχεσται εἰς καιρὸν χρέας πρὸς τὸν
πολιτικὸν ἄνθρωπον, παρακαλῶν αὐτὸν
καὶ λέγων. Εὔγενέστατε κύριέ μου, ἐπι-
στάτησόν με, διὸ ἀγάπην θεοῦ, εἰς τὴν ἀνάγ-
κην μου, βοήθησόν μοι, παρακαλῶ, εἰς
τοῦτόν μου τὸν κίνδυνον. Ναί, ἀποκρίνεται
ἐκεῖνος, μετὰ χαρᾶς, καὶ λόγια γλυκά, καὶ
ὑποσχέσεις μεγάλας· διὸ ἀναχωρεῖς ἡσυχος,
καὶ ἀναπαύεσαι ἀμερίμνως, ἐλπίζων, διὶ
αὐτός, κατὰ τὰ λόγια καὶ τὰς ὑποσχέσεις
αὐτοῦ, φροντίζει περὶ τῆς καλῆς ἐκβάσεως
τῆς ὑποθέσεώς σου· καὶ αὐτὸς μὲν οὐδεμίαν
οὐδὲ καν παραμικρὸν φροντίδα περὶ αὐτῆς
ἀναλαμβάνει, ἡ δὲ ὑπόθεσίς σου καταντᾷ
εἰς τὸ χεῖρον, σὺ δὲ τρυγαῖς τοὺς καρποὺς
τῆς βλάβης. Εάν, δταν ἥλθεις παρακαλῶν
αὐτόν, ἐλεγέ σοι τὴν ἀλήθειαν, ἥγουν τὸ
οὐ θέλω η οὐ δύναμαι ἐκπληρώσαι τὸ ζή-
τημά σου, σὺ τότε ἐφρόντιζες, καὶ ἐτρεχεις
ἄλλαχοῦ, καὶ μετερχόμενος πάντα τρόπον
ἀπετίγακες τὸ δόλον η καν μέρος τῆς ζη-
μίας· ἐπειδὴ δὲ αὐτὸς διὰ τῶν πολιτικῶν
μῆτρῶν λόγων ἀπεκοίμισέ σε, καὶ ἔδεσεν,

η' οὕτως εἶπω, τὰς χειράς σου, ἔπαθες
τοσαύτην βλάβην. Τοῦτο οὖν διδάσκει ἡ
πολιτικὴ τέχνη, τὸ ναὶ εἰς τὸ στόμα, καὶ
τὸ οὐ εἰς τὴν καρδίαν, ἢ τὸ ἀνάπαλιν· τοῦ-
το ποιεῖ ὁ πολιτικὸς ἄνθρωπος, τὸ ναὶ διὰ
λόγου, τὸ οὐ διὰ τοῦ ἔργου, ἢ τὸ ἀνάπαλιν·
τοῦτο δὲ τί ἄλλο ἐστὶν εἰμὴ ὑπόκρισις γυ-
μνή, καὶ ψεῦδος, καὶ ἀπάτη, καὶ βλάβη
τοῦ πλησίον;

Συναντᾶς τὸν πολιτικὸν ἄνθρωπον, ὅστις
ἐστὶν ἔχθρος σου χρυπτός· αὐτὸς ἔχει τὸ
μέλι εἰς τὸ στόμα, καὶ τὸ φάρμακον εἰς
τὴν καρδίαν· χαιρετίζει σε εὐθὺς ὡς ἡγα-
πημένος, γλυκοφιλεῖ σε ὡς φίλος, λέγει σοι
λόγια μαλακὰ καὶ ἀπαλὰ ὑπὲρ τὸ ἔλαιον·
« Ἡπαλύνθησαν οἱ λόγοι αὐτοῦ ὑπὲρ ἔ-
ψης »· ἀλλ' αὐτὰ τὰ λόγια εἰσὶν ἀκού-
τισματα καὶ τοξεύματα· « Οἱ δέ εἰσι βο-
λίδες »· διότι, ἐὰν πλαυηθῆσι, καὶ νομί-
σας ὅτι ἐστὶ φίλος σου, ἐμπιστεύσῃς αὐτῷ
τὸ μυστικόν σου καὶ τὴν ὑπόθεσίν σου,
ἐκεῖνος τότε σε ἔξαφανίζει. Τοῦτο οὖν ἐσιν
ἡ σήμερον παραλόγως μὲν καλουμένη πο-
λιτική, εὐλόγως δὲ τέχνη διαβολική· δόλος
ἐστι, διὸ ἥς παντὶ ὑποκρίσεως τρόπῳ πλα-
νῶμεν τὸν πλησίον.

Ἐπία, ὅτι εὐλόγως λέγεται τέχνη δια-
βολική· ἐπειδὴ ὁ πρῶτος εὑρετὴς καὶ
διδάσκαλος αὐτῆς ἐστιν ὁ διάβολος· αὐτὸς
πρῶτος ἐνεδύθη τὸ σχῆμα τοῦ ὄφεως, κα-
θὼς οἱ πολιτικοὶ τὸ σχῆμα τοῦ προστάτου
καὶ φίλου· αὐτὸς πρῶτος ἀγτὶ τοῦ ναὶ
« Θανάτῳ ἀποθανεῖσθε », ὡς εἶπεν ὁ θεός, εἰ-
πε τὸ « Οὐ θανάτῳ ἀποθανεῖσθε ». αὐτὸς πρῶτος ἐψεύσθη, καὶ ἡπάτησε, καὶ ἔβλα-
ψε τὸ ἄνθρωπινον γένος· καθὼς καὶ οἱ

σήμερον πολιτικοί, λέγοντες ἀντὶ τοῦ ναι τὸ οὔ, καὶ ἀντὶ τοῦ οὐ τὸ ναι, ψεύδονται, καὶ ἀπατῶσι, καὶ βλάπτουσι καὶ καθ' ἔκαστον ἀνὰ μέρος, καὶ κοινῶς πόλεις, καὶ χώρας, καὶ λαούς. Ταύτην τὴν τέχνην ἐδίδαξε πρῶτος ὁ παμπόντιος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἐχθρός, ἐπειδὴ ἐγνώρισεν, διτὶ αὐτὴν προξενεῖ ἄμετρα καὶ ἔξαισια κακά.

'Αληθῶς δὲ αὐτὴν ἡ διαδοτικὴ ὑπόκρισις ἔστιν σε τὴν ἀρετὴν, τὴν τοσοῦτον ἀγαθαίαν οὐ μόνον διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν σύστασιν τοῦ κοσμικοῦ πολιτεύματος, καὶ τὴν στερέωσιν τῆς τῶν ἀνθρώπων ὅμηρύρεως· ἔστιν σε, λέγω, τὴν ἀγάπην, καὶ ἀναψε τὴν ὑποψίαν καὶ τὴν ἀμφιβολίαν, ἐξ ὧν ἐβλάστησαν εἰς τὸν κόσμον πάντα τὰ κακά. 'Ο δε σπότης διστάζει περὶ τῆς δρωμένης πιστοσύνης τοῦ δούλου αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος περὶ τῆς προστασίας, ἦν ἐπαγγέλεται αὐτῷ ὁ δεσπότης αὐτοῦ· οἱ φίλοι ἀμφιβάλλουσι περὶ τῆς φαινομένης φιλίας τῶν φίλων· ὃ ἀδελφὸς οὐκ ἐμπιστεύεται τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· ὁ πατὴρ ὑποπτεύεται τὸν υἱόν, καὶ ὁ υἱὸς τὸν πατέρα· ὁ ἀνὴρ φοβεῖται περὶ τῆς τιμῆς, ἦν ὑπόσχεται ἡ γυνὴ αὐτοῦ, ἡ γυνὴ ἀμφιβάλλει περὶ τῆς σωφροσύνης τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς. 'Οπου δὲ κυριεύει ἡ ὑποψία, καὶ ἡ ἀμφιβολία, καὶ ὁ φόβος, ἐκεῖθεν φεύγει ἡ ἀγάπη· ἐπειδὴ τὸ ναι οὐκ ἔστι ναι, ἀλλὰ οὔ, καὶ τὸ οὐ οὐκ ἔστιν οὔ, ἀλλὰ ναι· ἐπειδὴ καὶ ἡ ἀπὸ στόματος ὅμολογία, καὶ ἡ ἔγγραφος καὶ ἔνορκος ὑπόσχεσις οὐδὲ ὅμολογία ἔστιν, οὐδὲ ὑπόσχεσις, ἀλλὰ σχηματισμοὶ καὶ πλάσματα· ἐπειδὴ ἔχεις χρέαν φιλοκειάς, καὶ μάχης, καὶ κριτη-

ρίων, ἵνα ἀποδείξῃς τὸ ναι ναι, καὶ τὸ οὐ οὔ. 'Ἐπειδὴ δὲ ὑποπτεύμεθα, διτὶ τὸ ναι οὐκ ἔστι ναι, καὶ τὸ οὐ οὐκ ἔστιν οὔ, ποία ἀγάπη μεταξὺ ἀλλήλων; ποία ὅμονοια εἰς τὰς συζυγίας; ποία εἰρήνη εἰς τὴν συγγένειαν; ποία ἀλήθεια εἰς τὰ κριτήρια; ποία βεβαιότης εἰς τὴν φιλίαν; ποία συμφωνία εἰς τὰς πραγματείας; ποία ἔνωσις εἰς τοὺς ἀνθρώπους; ποῦ ἡ μία καρδία; ποῦ ἡ μία ψυχὴ καὶ γνώμη; ποῦ ἡ σωτηρία τοῦ κόσμου καὶ τῆς ψυχῆς; ἀλλοις τὸν ἄλλον πλανᾶ, καὶ καθεὶς σπουδάζει, ἵνα διὰ περισσοτέρας ὑποκρίσεως ἀπατήσῃ τοὺς ἄλλους.

'Αλλὰ πῶς ἀν ζήσωμεν, λέγετε, εἰς τοῦτον τὸν κόσμον; ἐὰν μὴ μετέλθωμεν τὸ πολιτικόν, οὐδὲ ἡ διοίκησις τῶν ὑπηκόων διευθύνεται, οὐδὲ ἡ πραγματεία προκόπτει, οὐδὲ ἡ οἰκιακὴ οἰκονομία εὑδοκημεῖ, οὐδὲ ἄλλο ἔργον εὐοδοῦται. 'Ψεῖτε οἱ ταῦτα λέγοντες νομίζετε, ὡς φαίνεται, διτὶ ὁ φιλανθρωπότατος θεὸς διὰ τοῦτο ἐνομοθέτησε τὸ «Ἐξω δὲ ὄλόγος θεῶν ναι ναι, οὐ οὔ», ἵνα Ματ. 5, 37. βλάψῃ ἡμᾶς, καὶ καταστήσῃ δυσυχεῖς καὶ ἀθλίους. Φεῦ τῆς παραλογίας καὶ τῆς βλασφημίας! μεγάλη ἀληθῶς τοῦ ἀνθρώπου ἡ σκοτομήνη! αὐτὸς οὐδὲ εἰς τὸν θεὸν πιστεύει, οὐδὲ εἰς τὰς αἰσθήσεις αὐτοῦ πείθεται. 'Ψεῖτε, οἱ ταῦτα λέγοντες, καὶ βλέπετε, καὶ ἀκούετε, καὶ Ψηλαφάτε, ἵνα οὕτως εἴπω, διτὶ ἐκεῖγος ὁ ἀνθρωπός, οὗ τινος τὸ ναι ἔστι ναι, καὶ τὸ οὐ ἔστιν οὔ, ἐκεῖνος ὁ ἀνθρωπός, διτὶς οὐδέποτε οὐδὲ φεύδεται, οὐδὲ ἀπατᾷ, οὐδὲ δολεύεται, οὐδὲ βλάπτει τὸν πλητίον, ἀλλὰ λαλεῖ πάντοτε τὴν ἀλήθειαν, μισεῖ τὴν ἀπάτην, φεύγει τὸν δόλον, ὠφελεῖ ὅσου

δύναται καὶ ἐκαστον κατ’ ἴδιαν, καὶ ὅλην τὴν κοινότητα· ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος, τὸν ὄποιον καὶ τιμᾷ, καὶ ἐπαινεῖ, καὶ εὐλαβεῖται, καὶ ἐμπιστεύεται ὅλος ὁ κόσμος· ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ τίμιος, καὶ σεβάσμιος, καὶ ἐπαινετός, καὶ ἡγαπημένος ὅλου τοῦ κόσμου· ἐκεῖνος καὶ διοικεῖ τοὺς ὑπ’ αὐτοῦ ἀριστα, καὶ προκόπτει εἰς τὴν πραγματείαν, καὶ κατευθύνει τὴν οἰκονομίαν τῆς οἰκίας αὐτοῦ, καὶ εὔδοκιμεῖ εἰς πάντα τῶν χειρῶν αὐτοῦ τὰ ἔργα.

‘Αλλ’ ἡμεῖς βλέπομεν, ἀποκρίνεσθε, ὅτι οἱ πολιτικοὶ διὰ τῆς πολιτικῆς τέχνης καὶ τιμῶνται, καὶ πλουτοῦσι, καὶ εὐτυχεῖς γίνονται. Ποίους λέγετε πολιτικούς; τοὺς πολιτικούς τοὺς ἀληθινούς, ἥγουν ἐκείνους, οἵτινες γιγάντουσι τοὺς νόμους τοὺς φυσικούς, τοὺς πολιτικούς, τοὺς τῶν ἔθνων, τοὺς τοῦ θεοῦ, καὶ παρατηροῦντες εὐφυῶν καὶ ἐπιτηδείως πάσας τὰς προκειμένας τῶν πραγμάτων περιστάσεις, ἐνίστε δὲ ἐκ τῆς πολλῆς αὐτῶν πείρας καὶ κοσμικῆς πράξεως καὶ τὰ μέλλοντα συμβῆναι εὐστόχως προβλέποντες, προφθάνοντιν ἐν καιρῷ τῷ προσήκοντι, καὶ ἀβλαβῶς προσπορίζονται τὴν ἐκ τῶν πραγμάτων ὡφέλειαν, καὶ ὡς ἄνθρωποι τίμιοι, καὶ τὸν θεὸν φοδούμενοι, καλῶς διοικοῦσι τὰ τῆς πολιτείας πράγματα, ἀγακόπτοντες δοσα ἐναντία εἰσὶν εἰς τοὺς νόμους τῆς δικαιοσύνης, καὶ ὡς πατέρες φιλόστοργοι διακυβερνῶσι πᾶν μέλος τῆς πολιτικῆς ὅμηρύρεως, εὐσεβῶς τε καὶ θεοφιλῶς διευθύνοντες πᾶσαν τὴν ὑπ’ αὐτῶν διοικουμένην πολιτείαν; ἐὰν μὲν τούτους τοὺς ὄντας πολιτικούς ὑμεῖς καλῆτε πολιτικούς, ἀληθῶς οὗτοι καὶ τιμῶνται, καὶ

εὐτυχοῦσι καὶ μακαρίζονται· ἐὰν δὲ πολιτικοὺς ὄνομάζητε τοὺς ὑποκριτὰς καὶ ψεύστας, τοὺς ἀπατεῶντας καὶ δολίους, τὰς παρδάλεις διὰ τὸ πολυποίκιλον τῶν λόγων, τὰς ἀλώπεκας διὰ τὴν πανουργίαν τοῦ ἥθους, τοὺς χαμαιλέοντας διὰ τὴν μεταμόρφωσιν τῶν σχημάτων, εἴνα, λέγω, πολιτικοὺς καλῆτε τοὺς ὑποκριτάς, οἵτινες οὐδὲν ἄλλο σπουδάζουσιν εἰμὴ τὸ ἴδιον κέρδος, καν τοῦτο μεγάλως βλάπτη καὶ τὸν πλησίον καὶ τὴν κοινότητα καὶ αὐτὴν τὴν ἐκκλησίαν οὕτοι, καὶ παραχωρήσει θεοῦ καὶ συνεργείᾳ τοῦ διαβόλου εὐδοκιμῶσι πρὸς καιρόν, καὶ ὑπερψψῶνται, καὶ ὑπεραιρωνται, ἐξότου ὅμως γνωρισθῆ τὸ πανουργόταν καὶ παγκάκιστον αὐτῶν ἥθος, πίπτουσι, καὶ ἐξαφανίζονται, οὐδὲ ἵχνος δὲ αὐτῶν φαίνεται, καθὼς ὁ προφήτης τοῦ θεοῦ ἐπιβεβαιοῦ, λέγων, « Εἶδον τὸν ἀσεβῆ ^{ψαλ. 36, 37,} » ὑπερψψούμενον καὶ ἐπαιρόμενον ὡς τὰς ^{31.} » κέδρους τοῦ Λιβάνου· καὶ παρῆλθον, καὶ ἴδον οὐκ ἦν· καὶ ἐξήτησα αὐτόν, καὶ οὐχ εὑρέθη ὁ τόπος αὐτοῦ ». Πρὸς τούτοις, ἵνα τί ἡμεῖς, χριστιανοὶ ὄντες, οὐ βλέπομεν εἰμὴ μόνον τὰ παρόντα; ἵνα τί οὐ στοχαζόμεθα, ὅτι ἐστὶ μέλλουσα ζωὴ αἰώνιος, καὶ ὅτι ὁ θεὸς « ἔστησεν ἡμέραν, ^{πρᾶ. 17,} » ἐν ᾧ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην », καὶ ὅτι τότε « ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ »; ἀλλὰ ζητοῦμεν τὴν κρίσιν πρὸ ^{2.} τῆς κρίσεως, καὶ τὴν ἀνταπόδοσιν πρὸν ἣ ^{6.} ἐλθῃ ὁ καιρὸς τῆς ἀνταποδόσεως;

Τὴν ἀμαρτίαν τῆς ὑποκρίσεως ζύμην ὠνόμασεν ὁ τοῦ κόσμου λυτρωτής· « Πρῶτην ^{1.} » τὸν προσέχετε, εἶπεν, ἐαυτοῖς ἀπὸ τῆς » ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπόκρι-

1. Κορ. 5, 9 σις 9. Ἐληθῶς δὲ ζύμη ἐστί· διότι, καὶ
θώς « ἡ ζύμη ὅλον τὸ (ἐκ τοῦ ἀλεύρου)
» φύραμα ζυμοῖ », οὕτως ἡ ὑπόχρισις ὅλον
τὸν ἄνθρωπον διαφείρει· φθείρει τὸν νοῦν,
φθείρει τὴν καρδίαν, φθείρει τὴν γλῶσσαν,
φθείρει τὰ λόγια, φθείρει τὸ σχῆμα, φθείρει
τὸ ἥθος, φθείρει τὴν ψυχήν· ὁ νοῦς τοῦ
ὑποκριτοῦ συλλογίζεται τὰ δόλια, ἡ καρδία
ἐπιθυμεῖ τὴν ἀπάτην, ἡ γλῶσσα ψεύδεται·
τοῦ ὑποκριτοῦ τὰ λόγια εἰσι πανοῦργα, τὸ
σχῆμα μεταμεμορφωμένον, τὸ ἥθος ποικίλον,
ἡ ψυχὴ πονηρίας γέμουσα. Ἐὰν παρατηρήσῃς
τὸν Ἰσχαριώτην Ἰούδαν, βλέπεις ὅσα
εἶπε· ὁ νοῦς αὐτοῦ ἐμελέτα τὴν προδοσίαν,
αὐτὸς δὲ ἐδείκνυε φιλίαν· ἡ καρδία
αὐτοῦ ἐπεθύμει τὰ ἀργύρια, καὶ ἡ γλῶσσα
αὐτοῦ ἐλάλει περὶ φιλοπτωχείας· ἐὰν ἡκουεις
τὰ λόγια αὐτοῦ, ἐνόμιζες, ὅτι οὐδέν τερον
φροντίζει εἰμὴ περὶ τῶν πτωχῶν· ἐὰν ἔδιετος
τὰ πράγματα, ἔδιετος αὐτὸν κλέπτην
καὶ ζητοῦντα τὴν πρᾶσιν τοῦ μύρου, ἵνα
κλέψῃ τὰ χρήματα· κατὰ τὸ σχῆμα ἐφαίνετο
φίλος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, διότι ἐφίλησεν
αὐτόν, κατὰ δὲ τὸ πρᾶγμα ἦν
προδότης, διότι διὰ τοῦ φιλήματος παρέδωκεν
αὐτὸν τοῖς ἀνόμοις κριταῖς· κατὰ τὸ
φαινόμενον ἦθος ἦν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ
Χριστοῦ, κατὰ τὸ ἀφανὲς ἦν φιλαργυρώτατος
καὶ προδότης καὶ κλέπτης· ἡ δὲ
ψυχὴ αὐτοῦ ἐλύσσει μὲν διὰ τὰ ἀργύρια,
πλήρης δὲ ἦν πάσης δολιότητος, πάσης
ἀπάτης, πάσης πονηρίας· αὐτὸς ὑπερέβη
πάντας τοὺς ὑποκριτάς, ὅσοι ποτὲ ἤσαν,
ὅσοι τε κατὰ τὸ παρόν εἰσι, καὶ ὅσοι μέλλουσιν
ἔσεσθαι ἐν τῷ κόσμῳ· διὰ τοῦτο
καὶ αὐτοῦ ἐξεφωνήθησαν ἐκ τοῦ προφητε-

κοῦ στόματος τοῦ Δαβὶδ αἱ φοβεραὶ καὶ
φρικώδεις κατάραι, ὃσας περιέχει ὁ ἔκατον
ὅδος ὅγδοος ψαλμός.

Βλέπομεν πρὸς τούτοις, ὅτι καὶ ὁ θεάνθρωπος Ἰησοῦς κατ' οὐδενὸς ἀμαρτωλοῦ
ἐξεβόησε τοσάκις τὸ οὐαί, ὃσάκις κατὰ
τῶν ὑποκριτῶν· « Οὐαί, εἶπεν, ὑμῖν, Ματ. 23, 13.
» γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι »· καὶ πάλιν,
« Οὐαί ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑπο-
« κριταί· τὸ αὐτὸν δὲ πλέον ἢ ἐπτάκις
ἐπανέλαβεν· οὐδένα δὲ ἄλλον ἀμαρτωλὸν
κατ' ὄνομα κατέτησε τῶν κολασθησομένων
παράδειγμα εἰμὴ μόνον τοὺς ὑποκριτάς·
« Καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ, εἶπε, μετὰ τῶν ὑπο-
« κριτῶν θήσει »· οὐδενὸς ἄλλου ἀμαρτωλοῦ
ἐφανέρωσεν ὀνομαστὶ τὰ εἰδη τῶν βασανι-
στικῶν κολαστηρίων εἰμὴ τῶν ὑποκριτῶν·
« Ἐκεῖ, εἶπεν, ὅπου οἱ ὑποκριταί, ἔσται ὁ
» κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὁδόντων ». αὐτ. 24, 51.

Τί δὲ ἐφανέρωσε διὰ τούτων ὁ θεάνθρωπος;
—Καὶ τί ἄλλο εἰμὴ ὅτι, ἐπειδὴ ἡ ἀμαρτία τῆς
ὑποκρίσεώς ἐστι τὸ ὅργανον τῶν φρικτοτέ-
ρων ἀμαρτημάτων, ἐστὶν ἀμαρτία ἐκ δια-
μέτρου ἐναντία εἰς τὴν ἀρετὴν τῆς ἀπλό-
τητος, ἣτις ἐὶ χαρακτήρα τῆς θείας φύσεως,
καὶ κόσμημα, δὶ οὖν ὁ θεός ἐστόλισε τὸν
ἄνθρωπον, ὅτε ἐπλασεν αὐτόν· διὰ τοῦτο
καὶ ὑπερβολὴν μισῶν αὐτὴν ὁ θεός, παρα-
δειγματικῶς τοὺς ὑποκριτάς παιδεύει.

“Ακουσον λοιπόν, ὡς ὑποκριτά· σὺ οὐ
μόνον οὐδέλως ισχάζεσαι, ὅτι ἡ ὑπόχρισις
ἐστιν ἀμαρτία μεγάλη, ἀλλὰ καὶ καυχᾶσαι,
λέγων, ὅτι ἐστὶν ἀρετὴ πολιτικὴ ἀναγκαῖα
καὶ χρήσιμος· θήειν ἀποθνήσκεις, μηδόλως
ὑπὲρ αὐτῆς μετανοήσας· σὺ κατὰ μὲν τὸ
παρόν διὰ τῆς δολερᾶς σου ὑποκρίσεως

πλανῆς ἵσως τοὺς ἀνθρώπους, φαινόμενος
ἐγώπιον αὐτῶν ἀγαθὸς καὶ δίκαιος· πλὴν
ἐνθυμήθητε, ὅτι ἔρχεται ᾧρα, ὅτε ὁ τῶν
ἀνθρώπων κριτὴς καὶ δεσπότης ἐν τῷ
φοῖρεῷ αἵματι σχίζει καὶ ἀνακαλύ-
πτει τῆς ὑποκρίσεώς σου τὸ κάλυμμα· τό-
τε οὖν φανερωθήσονται ἐνώπιον πάντων
τῶν ἀνθρώπων οἱ δόλιοι λαβύρινθοι τοῦ
νοός σου, αἱ ἀπατηλαὶ περιπλοκαὶ τῆς
καρδίας σου, τὸ ψεῦδος τῆς γλώσσης σου,
ἡ διπλόη τῶν λόγων σου, αἱ μεταβολαὶ
τοῦ σχῆματός σου, ἡ ἀπόχρυφος πονηρία
τῆς ψυχῆς σου· τότε ζητήσουσιν ἐκδίκησιν
καὶ οἱ ὑπὸ τῆς ὑποκρίσεώς σου ἀπατηθέν-
τες καὶ ζημιωθέντες· Ὡ ποίᾳ τότε ἡ αἰ-
σχύνη σου, ποίᾳ ἡ κόλασις καὶ ἡ κατα-
δίκη σου!

Ἄγαπητοί μου χριστιανοί, ἐλεήσατε
ἴαυτούς, ἀναλάβετε νοῦν φρόνιμον, οὖς οὖ

ἔχετε τὸν καιρόν· « Ἐποθώμεθα, ἀδελφοί, ^{Ἐφρ. 13.}
» τὰ ἔργα τοῦ σκότους, καὶ ἐνδυσώμεθα
» τὰ ὄπλα τοῦ φωτός »· σκότος ἐστὶν ἡ
ὑπόκρισις τοῦ ψεύδους ἢ πηγή, φῶς ἐστιν
ἡ ἀπλότης τῆς ἀληθείας ἢ μήτηρ. Ἐπο-
θώμεθα, οὖς οὖ καιρὸν ἔχομεν, τῆς ὑποκρί-
σεως τὸ σκότος, καὶ ἐνδυσώμεθα τοῦ Κυ-
ρίου Ἰησοῦ τὸ φῶς. Ἀδελφέ, ὁ νοῦς σου
ἐστω φωτεινός, ἡ καρδία σου ἀπλῆ, ἡ
γλῶσσά σου ἀδολος, τὰ λόγια σου ἀληθινά,
τὸ σχῆμά σου σταθερόν, ἡ ψυχή σου ἀ-
κέραιος· τότε γίνεσαι ἀληθὴς τοῦ Χριστοῦ
μαθητής, τίμιος εἰς τὸν κόσμον, φίλος τοῦ
θεοῦ· τότε ἐνδύεσαι τοῦ ἐπουρανίου γάμου
τὸ ἐνδυμα· τότε γίνεσαι ἀξιος τοῦ γυμφῶ-
νος τῆς θείας δόξης, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
Κυρίῳ ἡμῶν, ὃς ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς
τοὺς αἰῶνας. Ἄμην.